



הסוד של "מה יגידו"

לילך שגב

"מה יגידו" - על פי זה אנחנו פועלים, על פי זה מממשים את הבחירות שלנו. אבל מסתבר שה"מה יגידו" נמצא בתוכנו, במחשבות שלנו, בפחדים שלנו, בהרגשות שלנו. לאנשים בחוץ אין שום קשר לכך. אולי הם יגידו, אולי יגידו משהו אחר ואולי בכלל לא ישימו לב.

מספרה של נורית זרחי - "אמבטים", ומספרה של סילביה פלאת - "חליפת הלא-נורא", אני לומדת שלא כדאי לוותר על האהבה שלי, למרות שהיא קצת אחרת; שלא כדאי לוותר על החליפה המיוחדת שלי, למרות שהיא קצת אחרת. כי בסופו של דבר אלה החיים שלי, ולרוב לאף אחד לא איכפת, ואף אחד לא אומר כלום. ומה שחשוב הוא מה טוב לי, מה אני רוצה לעשות (בלי לפגוע באחרים כמובן) והעיקר לא לפחד כלל.

חליפת הלא-נורא

מאת: סילביה פלאת
איורים: רוטרו סוזאן ברנר
הוצאת שבא

מקס ניקס בן השבע המתגורר בכפר וינקלבורג, הוא הצעיר בשבעה אחים. הוא מרוצה מחייו באופן כללי ויש רק דבר אחד שהוא מאוד רוצה - חליפה משלו. מקס חולם על חליפה נפלאה שתתאים לכל ימות השנה, חליפה שתעורר התפעלות בכל רואיה.

יום אחד מגיעה לבית משפחת ניקס חבילה מסתורית. לאחר שאיש לא מצליח להעלות בדעתו מה יש בחבילה, פותחים בני המשפחה את החבילה ומגלים בה:

"צמרירית
שעירה
חדשה לגמרי
צהובה כחרדל
- חליפה!"

החליפה מתאימה במידתה לאבא ניקס. אבל כשהוא מנסה לדמיין את עצמו הולך לעבוד בבנק בחליפה צהובה כחרדל, חליפה שכמותה לא נראתה עוד בווינקלבורג, הוא מחליט שהוא גדול מכדי ללבוש את החליפה, והוא מעביר את הזכות לבן הבכור.

אמא ניקס מפליאה בחוט ומחט ומתאימה את מידות החליפה לאמיל, הבכור. אמיל מנסה לדמיין את עצמו עושה סקי עם החליפה הצהובה כחרדל, שכמותה לא נראתה עוד בווינקלבורג, ואז מחליט שגם הוא גדול מכדי ללבוש אותה.

כך עוברת החליפה מאח לאח. הכול חוששים ללכת עם החליפה, מפני שטרם נראתה כמותה, ומה יאמרו ומה יגידו, ואיך אפשר יהיה לדוג איתה בקרח או לחלק איתה

עיתונים או לחלוב איתה פרות או לצוד איתה שועלים. כולם מוותרים על החליפה הנפלאה.

ואז: "מקס התאפק בקושי שלא לקפוץ מעלה ומטה, אבל הוא חיכה, שקט כמו עכבר, לראות מה יקרה.

"למקס אין שום חליפה", אמר יוהן.

"אלוהים!" אמר אבא ניקס.

"אדירים!" אמרה אמא ניקס.

"אז שמקס יקבל את החליפה, אמרו כולם..."

"אמא ניקס גזרה ותפרה ועשתה קפלים והזיזה כפתורים, וכאשר גמרה - החליפה התאימה למקס כאילו נתפרה בשבילו בהזמנה."

"מקס הלך לבית הספר בחליפה הצהובה כחרדל שלו. הוא הלך גאה וישב זקוף, ותוך זמן קצר התחילו ילדי בית הספר לרצות שיהיו להם חליפות כמו החליפה של מקס. כך שגם אם אף אחד בווינקלבורג לא ראה מעולם חליפה כזאת - זה לא היה נורא בכלל."

מקס עושה סקי ורוכב על אופניים בחליפה הצהובה, הוא יוצא לדוג בקרח ולגלוש במזחלת, הוא יוצא לצוד שועלים ולחלוב את הפרות - הכול מסתדר על הצד הטוב ביותר - כך שזה לא היה נורא בכלל.

"מקס טייל לו בחליפה הצהובה כחרדל... ברחובות ווינקלבורג... כולם רכנו החוצה מן הדלתות והחלונות. יתביטו לחשו זה אל זה, 'הנה מקסימיליאן הולך בחליפה

הנפלאה שלו..."

החליפה

הנפלאה

הצמרירית

השעירה

החדשה לגמרי

הצהובה כחרדל -

חליפת הלא-נורא שלו."

אמבטיה

מאת נורית זרחי ורותו מודן

בת ים אחת, בכלל לא קטנה, עם שערות בבית השחי ותלתל סגול, מציפה יום אחד בסערה את ביתו וחיייו של 'מר יגידו'. בהתחלה הוא נבהל וברח. אחר כך "הוא הסתכל בה ואמר: 'חצי ממך דווקא מאוד נחמד, אבל אף פעם, אף פעם, אני לא אתחתן עם דג. את מתארת לעצמך מה כולם יגידו.' דמעותיה של 'גרגיר חולי' שוטפות את הבית, וכשימר יגידו' חוזר ומתפלל למצוא אותה שם, שטה עם הרהיטים, היא אומרת:

"הכול זורם... אין טעם להעמיד פנים שלא."

"אבל המים יטפטפו אל תוך דירות השכנים."

"טוב שזה יגיע גם אליהם!" אמרה 'גרגיר חולי'.

'מר יגידו' מתכסה בכרית אבל לא יכול שלא לשמוע את 'גרגיר חולי' שרה כל הלילה על אוניות ואוצרות אבודים. "אל תעלבי" אמר 'מר יגידו' והביט בתלתל הכחול של 'גרגיר חולי', 'זה רק שאני לא סובל שהכול חלק כל כך, זה מסוכן, אפשר ליפול.'"

בלילה השני שרה לו 'גרגיר חולי' על שודדי ים וספינות

רפאים. אבל ביום השלישי היא נעלמת. עם האמבטיה שלו.

"אבל מי ישיר לי? שאל 'מר יגידו'... 'ומי ישקה לי את הבית?'"

"כשהגיע הגשם, אמר 'מר יגידו': 'ממילא הכול רטוב, ויצא עם מטריה לחפש את 'גרגיר חולי'"

"שלושה לילות חיכה 'מר יגידו' על החוף עד שבלילה הרביעי... עמד על חרטום סירת הדייגים ושר:

'גרגיר חולי, גרגיר חולי

מתוך הלילה האפל

חזרי אלי, תלתל כחול

למרות הכול."

'גרגיר חולי' עולה מתוך פרחי הגלים, ו'מר יגידו' קופץ לתוך האמבטיה שלהו.

"מה תגידו על זה? אמר 'מר יגידו'. אבל הדייגים כבר היו עסוקים, הדולפינים המשיכו בדרכם והדגים הקטנים חזרו למצולות, ולא היה יותר אף אחד שיגיד כלום."



מה יגידו

הילד שמצטרף אל העולם החברתי אף לשכפל את התבניות החברתיות המדכאות. הוא לא רוצה להיות לבד, לא רוצה להיות זה שצוחקים עליו. הוא יצטרף למעגל של חבריו הלועגים לילד האחר, המוזר, כדי להבטיח את מקומו בין הנורמאליים. בסתר ליבו הוא נוכח באימה שבסך הכל הוא לא שונה מאותו ילד. זה היה יכול להיות הוא, בקלות הוא היה יכול לעשות את אותה הטעות שעשה ההוא, זה היה רק עניין של פליטת פה.

אכן, המודרניות הדיחה את המלכים, אבל לא כדי למגר את הדיכוי, אלא כדי להתחבר ישירות למקור הכוח. דעת הקהל הפכה להיות הגדול ברודנים, האל אותו מפרנסים ומטפחים השכם והערב. הצהרת הפלורליזם, במובן זה, היא עוד דרך בה אנו מסמאים את עיננו. אנו נלחמים למען שחרור האשה, שחרור המיעוט, שחרור העני, אבל רק לעיתים נדירות למען שחרור האדם. והרי בסופו של דבר, לא המעמדות מדוכאים, זה תמיד האדם.

מה הוא הדבר הממשי שממנו אנחנו מפחדים כשאנחנו מפחדים מנידוי? מה איכפת לנו מה חושבים עלינו אנשים אחרים? אפילו הייתי שואל: מה איכפת לנו שאנשים אחרים לא אוהבים אותנו? מדוע זה מדאיג אותנו כל-כך, מדאיג עד כדי כך שאנו מוכרים את נשמתנו? מה הוא הדבר הממשי שמאיים עלינו? [...]

[...]ייתכן שהתשובה לשאלות אלו קשורה לעניין יסודי המכניס אותנו לתחום הפרדוכס: האדם נותן לקהל כל-כך הרבה כוח על נפשו כיוון שהוא רוצה להיות חופשי. הוא בוחר להסכים להשפעה עצומה זו על נפשו כיוון שהוא מאמין שיש כאן עסקה שתבטיח את חירותו.

פינוקיו יורד מהפסים. דני לסרי.